

Az EULAR 2020. decemberi állásfoglalása a SARS-CoV-2 vakcinációról

A COVID-19 járvány súlyosan befolyásolta az élet minden területét 2020-ban. Ez a járvány a reumatológiai kórképekben szenvedő betegeket is érintette, és hatással volt a számukra nyújtott ellátásra. A védőoltások fejlesztésével a jövő fényesebbé válhat. Az oltás lehetősége azonban sok kérdést is felvet, különösen a gyulladásos reumatológiai kórképekben szenvedő illetve az immunrendszert befolyásoló gyógyszerekkel kezelt betegek esetében. E kérdések megválaszolására az EULAR munkacsoportot hozott létre betegekből, egészségügyi szakdolgozókból és a szakterületen jártas reumatológusokból, amely az alábbi állásfoglalást fogalmazta meg.

Ez a dokumentum a jelenleg rendelkezésre álló ismereteken alapul. Az EULAR tisztában van azzal, hogy jelenleg még nem állnak rendelkezésre konkrét adatok az újonnan megjelenő COVID-19 elleni vakcinák teljesítményéről reumatológiai kórképekben szenvedő illetve az immunrendszert befolyásoló gyógyszerekkel kezelt betegekben. A következő hónapokban arra számítunk, hogy még több releváns információ kerül napvilágra. Amikor Ön elolvassa ezt az állásfoglalást, kérjük, vegye figyelembe, hogy ezt a szöveget minden alkalommal frissíteni kell, amikor új információ válik elérhetővé.

A nemzeti oltási programokban általában többféle vakcinát használnak. Minden olyan vakcina, amelyet a COVID-19 megelőzésére fejlesztenek, nem élő vakcinák. Ezek nem okozhatnak Önnél vírusos betegséget, nem viszik át Önre fertőzést és nem változtatják meg az Ön genetikai állományát sem. Ezek a vakcinák biztonságosan alkalmazhatók reumatológiai betegeknél és olyanoknál is, akik az immunrendszert befolyásoló gyógyszereket kapnak. Bizonyított, hogy más, nem élő vakcinák is jól működnek immunszupprimált betegekben. Még egyértelműbben fogalmazva: semmi okunk arra, hogy ezeket a vakcinákat megvonjuk a reumatológiai, különösen az immunrendszert befolyásoló gyógyszerekkel kezelt betegektől.

Az EU-ban a következő SARS-CoV-2 vakcinák vannak a fejlesztés előrehaladott fázisában: mRNS (hírvivő RNS) vakcinák (pl. a Pfizer/BioNTech és a Moderna vakcinái), adjuváns fehérje vakcinák (pl. Novavax vakcina) és nem osztódó vektor vakcinák (pl. Astra-Zeneca és Janssen vakcinák).

A védőoltást lehetőleg akkor kell alkalmazni, amikor a reumatológiai betegség nyugalmi fázisban van. Előre tervezett immunszuppresszív kezelés előtt javasolt oltani, ha ez megvalósítható. De természetesen ez nem mindig lehetséges. Az oltás akkor a leghatékonyabb, ha az immunszuppresszió mértéke alacsony. Ezzel együtt az alapbetegség fellángolásának kockázata reális, ezért nem ajánlott csökkenteni a gyógyszeres kezelést.

Természetesen bizonyos esetekben kezelőorvosa a fentiekől eltérő döntéseket is hozhat az Ön állapota és/vagy az alkalmazott immungátló gyógyszerek alapján. Amennyiben kétség merül fel, forduljon reumatológusához.

A SARS-CoV-2 védőoltástól függetlenül reumatológiai illetve az immunrendszert befolyásoló gyógyszerekkel kezelt betegekben nagyon ajánlott a Pneumococcus és Influenza elleni oltás is.

A betegek gyakran feltett kérdései:

- ❖ Beoltassam magam a SARS-CoV-2 fertőzés ellen? Mindenkinek javasolt a védőoltás a COVID-19 ellen.
- ❖ Sürgős, hogy beoltassam magam? Az egyes országoknak teljesen más szabályaik vannak. Sok ország jelenleg ebben a pillanatban az időseket, egészségügyi dolgozókat, valamint az időotthonok lakóit és személyzetét helyezik a lista élére.
- ❖ Melyik számomra a legjobb vakcina? Jelenleg még túl korai lenne erről nyilatkozni; általánosságban bármelyik vakcinával jobb oltani, mint egyáltalán nem oltani.
- ❖ Áttestem a COVID-19 betegségen és meggyógyultam, szükséges-e oltást kapnom? Jelenleg erre nézve nincs adatunk, de a COVID-19 utáni oltás biztonságosnak tekinthető, és potenciálisan védelmet nyújt a további fertőzés ellen.
- ❖ Kaphatok-e oltást, ha reuma-elleni vagy immungátló gyógyszereket szedek? Igen, kaphat. Talán az egyetlen kivétel a rituximab. Amennyiben Ön ezt a szert kapja, forduljon kezelőorvosához.
- ❖ Zavarják-e az oltások az antireumatikus gyógyszeres kezelésemet? Nem.
- ❖ Kivel konzultáljak az oltás előtt: a háziorvosommal vagy reumatológussal? Ha az alapbetegségével összefüggő konkrét kérdése van, akkor a reumatológushoz forduljon.
- ❖ Milyen adatok szükségesek a helyes döntéshez? Az alapbetegség-aktivitás, a gyógyszeres kezelés és az esetleges társbetegségek ismerete.
- ❖ Mi a helyzet a vakcinák mellékhatásaival? Jelenleg még nehéz konkrét választ adni, de a fent említett, részletesen vizsgált vakcinák rendkívül biztonságosak, mellékhatásaik összevethetők az influenza elleni oltásokkal.
- ❖ Mit tegyek a reumatológiai alapbetegségem fellángolása esetén? Forduljon reumatológusához.
- ❖ Ha súlyos mellékhatások jelentkeznek? Ez nem valószínű, de forduljon a reumatológushoz.
- ❖ Aktiválhatja az oltás a reumatológiai betegséget? Ez nem valószínű, de erre nézve még nincs elég tapasztalatunk.
- ❖ Szükségem lesz-e a COVID-19 védőoltásra évente, mint más oltások, például influenza esetén? Valószínűleg igen.
- ❖ Mi a helyzet a hosszú távú mellékhatásokkal? Ma még erre nem tudunk határozott választ adni, de eddig a tesztelt vakcinák rendkívül biztonságosak.
- ❖ Jobban ki vagyok téve a COVID-19 betegség kockázatának, mint mások? Nem, nincs bizonyíték arra, hogy a reumatológiai betegségekben szenvedő betegeknél magasabb lenne a vírusos betegség kialakulásának kockázata.
- ❖ Fenyeget az, hogy bennem a COVID-19 súlyosabb formája alakul ki? Nem magától a reumatológiai alapbetegségtől, de mint mindenki, akiben súlyos belső szervi károsodás (például veseelégtelenség, súlyos légzési elégtelenség) alakul ki, a kockázat magasabb lehet.
- ❖ A reumatológiai gyógyszereim növelik-e a súlyosabb COVID-19 betegség kockázatát? A reumatológiai kórképekben alkalmazott gyógyszerek többsége mellett nem észleltek súlyosabb vírushajtást. Eddig az egyetlen olyan kezelés, amelyről kimutatták, hogy a COVID-19 súlyosabb formáival jár, a napi 10mg-nál több kortikoszteroid tartós szedése vagy a rituximab kezelés.